

אריאל זינדר

על ה־Materia Poetica

משלב מוקדם בחייו נמשך המשורר האמריקאי וואלאס סטיבנס לפתגמים, אפוריזמים וביטויי שנינה. במכתב לארוסתו בשנת 1909 הוא סיפר על פתגם נפלא שמצא בספרייה, והוסיף ש"רגעים כאלה של מחשבה, מדי פעם, מעניקים לי תחושה מנחמת של איזון, וגורמים לי להרגיש כמו אותו ברהמין שיושב על צלע ההר ובאמצע ההתבוננות הפנימית שלו סוקר במבטו ערים רחוקות - ואז צולל בחזרה אל מחשבותיו". כדי שיהיו לו די רגעי חסד כאלה רכש סטיבנס במהלך חייו עשרות ספרי פתגמים ואמרות-שפר. את מרביתם הוא קנה במהלך שנות ה-30 וה-40, במהלכן התנסה בעצמו בכתיבה של פרגמנטים כאלה.

אוסף האפוריזמים "Materia Poetica" הוא למעשה מבחר מתוך מאות קטעים קצרים דומים להם שכתב סטיבנס. את המבחר הוא פרסם בשני חלקים ב־1940 וב־1942 בכתב־העת האמריקאי View, שנוסד על־ידי המשורר האמריקאי הצעיר צ'רלס הנרי פורד, ונודע בכך שהציג לשוחרי התרבות האמריקאים את הסוריאליזם האירופי. הפרגמנטים מובאים כאן במלואם כפי שהועתקו ממחברתו של סטיבנס ופורסמו לאחר מותו במהדורות שונות של יצירתו. כותרת החיבור היא בלטינית ופירושה "חומרי השירה".

הערות לפרגמנטים

XI

פרגמנט חידתי במיוחד. יתכן שזו התייחסות מבודחת לאמרה המיוחדת לסטנדרל: "קלאסיקן הוא רומנטיקן מת".

XIII

"autres choses solatieuses" - "דברים מרגיעים אחרים". מקור הביטוי (ומקור האיות יוצא הדופן בצרפתית) הוא בחיבור ספרותי שפורסם בצרפת במאה ה־16.

XV

על־פי פסוק מן הברית החדשה. ראו יוחנן, 21, 15.